

بررسی عوامل بیوگرافی فرهنگی در کتاب‌های درسی نسل شش آموزش زبان آلمانی به غیر آلمانی‌زبان‌ها با استفاده از نمونه آلمانی‌آموزان ایرانی

آنی‌تا امیری^۱

CLLS-2310-1212

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اهمیت عوامل بیوگرافی فرهنگی در کتاب‌های درسی نسل شش آموزش زبان آلمانی به غیر آلمانی‌زبان‌ها با استفاده از نمونه آلمانی‌آموزان ایرانی انجام می‌گردد. به‌طور کلی، کتاب‌های آموزش زبان آلمانی تا حد زیادی با اهداف چارچوب مرجع مشترک اروپایی همخوانی دارند. از جمله این اهداف، توجه ویژه به فرهنگ یادگیری فراگیران در کشور زبان مبدأ، هنگام تهیه و تدوین اثرهای آموزشی است. بنابراین، تمرکز بر فرهنگ یادگیری هنگام انتخاب اثر آموزشی مناسب برای کلاس، بسیار حائز اهمیت است. بخش نخست این مقاله به تعریف مفاهیم مرتبط با عوامل بیوگرافی یادگیری در آموزش می‌پردازد و به پرسش‌هایی نظیر «چرا توجه به سنت‌های یادگیری آلمانی‌آموزان در کشور مبدأ دارای اهمیت است؟»، و «چطور می‌توان با شناخت بهتر عوامل بیوگرافی فرهنگی در جهت بهینه‌سازی یادگیری زبان آلمانی در ایران استفاده نمود؟» پاسخ می‌دهد. در ادامه، از نتایج این قسمت برای معرفی جدول معیارها برای انجام پژوهش‌های تحلیلی استفاده می‌گردد. سپس به تحلیل و بررسی دقیق عوامل بیوگرافی یادگیری در دو اثر آموزشی *das Leben* و *Starten wir* در سطح B₁ پرداخته و نشان خواهیم داد که آیا کتاب‌های نسل شش، دربرگیرنده معیارهای تعیین‌کننده مرتبط با بیوگرافی فرهنگی هستند. یافته‌ها حاکی از آن است که: الف) کتاب‌های درسی نسل شش آموزش زبان آلمانی تا حد زیادی با عوامل بیوگرافی فرهنگی آلمانی‌آموزان ایرانی هماهنگی دارند، ب) مدرسان باید در تکمیل کمبودها و اجرای موارد مرتبط با سبک یادگیری در آموزش کوشاتر باشند، ج) کتاب‌های درسی نسل شش آموزش زبان آلمانی فرصت آشنایی و رویارویی با سنت‌های یادگیری در سایر فرهنگ‌ها را برای آلمانی‌آموزان در ایران و سایر کشورها، به‌طور موثری فراهم می‌کنند.

واژگان کلیدی: آموزش زبان آلمانی، عوامل بیوگرافی فرهنگی، آلمانی‌آموزان ایرانی، کتاب‌های نسل شش آموزش زبان آلمانی به غیر آلمانی‌زبان‌ها، سنت‌های یادگیری، جدول معیارها

دوره بیستم شماره ۲۱، پاییز و زمستان ۱۴۰۲

۱. استادیار گروه زبان و ادبیات آلمانی دانشگاه شهید بهشتی، ایمیل: a_amiri@sbu.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0003-0966-4375>

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

یادگیری زبان با بیوگرافی فرهنگی رابطه‌ای محکم و ناگسستنی دارد. هنگام یادگیری زبان از نقش بی‌بدیل فرهنگ جمعی که فرد در آن رشد و پرورش یافته، هرگز نمی‌توان چشم‌پوشی کرد؛ زیرا فرهنگ بر چگونگی و نحوه‌ی استفاده از زبان به‌عنوان مهم‌ترین ابزار ارتباطی تأثیر بسزایی دارد (Amiri & Firuzabadi, 104). اگر فرهنگ را نظامی همه‌شمول و دربرگیرنده انواع نمادهای خاص باورهای سنتی، قطعیت‌ها و الگوهای عملی بدانیم که بر ادراک، اندیشه، سنجش و رفتار اعضای یک جامعه تأثیر می‌گذارد و خصیصه بارز تعلق افراد به هر جامعه و نهاد است (Amiri, 46)، می‌توان نتیجه گرفت که فرهنگ‌های یادگیری نیز بر اساس تصاویر و تجربه‌های فردی و جمعی از آموزش و یادگیری در جامعه مبدا شکل می‌گیرند و افراد عموماً از آن‌ها آگاه نیستند؛ یا تنها از طریق تحلیل انعکاسی نسبت به آن‌ها آگاهی پیدا می‌کنند (Fahrenwald, 19). آنجایی که آموزش زبان‌های خارجی به‌مثابه محل تقابل دست‌کم دو فرهنگ مبدا و مقصد در نظر گرفته می‌شود، در مواردی با ایجاد اخلال ممکن است مشکلاتی برای یادگیری زبان به‌وجود بیاورد (Schart & Legudke, 88). از این‌رو، منطقی است که هر گروه از یادگیرندگان کشورها یا نهادهای مختلف را به‌عنوان یک فرهنگ مستقل، هرچند بسیار جزئی، در نظر بگیریم (Schart & Legudke, 87). از سوی دیگر، اهمیت و نقش اثرهای آموزشی در یادگیری زبان بی‌بدیل است. در روند تولید کتاب‌های درسی، همواره مورد توجه مؤلفان است که اثرهای آموزشی بر پایه نیازهای یادگیری زبان‌آموزان در یک دوره مشخص و ویژگی‌های شخصیتی آن‌ها طراحی و تدوین شوند. از این‌رو، در نظر گرفتن گروه سنی، عادات و سنت‌های یادگیری فراگیران از جمله مهم‌ترین اهداف کتاب‌های نسل نو یا به‌عبارتی کتاب‌های درسی نسل شش به‌شمار می‌آید (Amiri, 47). حال، این پرسش مطرح می‌شود که چرا هنگام طراحی کتاب‌های درسی نسل شش، توجه به عوامل و تفاوت‌های بیوگرافی زبان‌آموزان و کانال‌های ادراکی مختلف مهم است؟ و نیز دقت به تفاوت‌های بیوگرافی یادگیری در کلاس‌های آموزش زبان آلمانی به‌غیر آلمانی‌زبان‌ها تا چه اندازه هنگام طراحی و تدوین کتاب‌های درسی نسل ششم، لحاظ شده است؟

فرضیه‌های پژوهش عبارتند از:

- کتاب‌های آموزشی نسل شش، توجه کافی به تفاوت‌ها و عوامل بیوگرافی فرهنگی حین یادگیری زبان آلمانی را مبذول داشته‌اند.

- کتاب‌های آموزشی *Starten wir* و *das Leben* دربرگیرنده معیارهای تعیین‌کننده برای فراگیران ایرانی در زمینه عوامل و تفاوت‌های بیوگرافی فرهنگی هستند.

پیشینه پژوهش

از مهم‌ترین مطالعاتی که تاکنون درباره عوامل بیوگرافی فرهنگی در آموزش زبان ارائه شده، می‌توان به مجموعه مقالات فرهنگ تکالیف و یادگیری در آموزش زبان آلمانی اشاره نمود. نویسندگان در این مجموعه مقالات، ابتدا به نقش تعیین‌کننده فرهنگ هنگام اجرای تکالیف و نیز تشخیص و ارزشیابی وضعیت یادگیری در سطح درون و فرافرهنگی پرداخته و بر این باورند که انجام تکالیف آموزشی، تنها زمانی موثر است که آموزگاران به موضوع ادغام تطبیقی با فرهنگ یادگیری در زبان مبدا توجه کافی نشان دهند (Bräuer & Kern 2019). در پژوهشی دیگر روزلر (۲۰۰۶) با مقایسه فرهنگ یادگیری چین و آلمان، نشان می‌دهد سبک یادگیری فراگیران چینی به دلیل تاثیرپذیری از شاخص‌های جمع‌گرایی و کنفوسیوس‌سیسم، متفاوت از زبان‌آموزان اروپایی است. از این رو، توجه به بافت فرهنگی زبان مبدا را امری اجتناب‌ناپذیر می‌شمارد. البته عقیده دارد که در آموزش باید از تعمیم‌دهی‌های کلی جلوگیری شود و آموزگاران باید مراقب مرزبندی‌های سخت‌گیرانه میان زبان‌آموزان از فرهنگ‌های مختلف باشند (Rösler 2012). کرالری هم از فرهنگ‌های یادگیری به عنوان رویکرد یاد کرده و عقیده دارد که فرهنگ یادگیری واحدی که برای همه زبان‌آموزان، معلمان و محتوای آموزشی مناسب باشد، غالباً وجود ندارد؛ بلکه به تعداد افراد سبک‌های یادگیری، محتوا، نقاط ضعف و قوت وجود دارد (Kraleri 2021). امیری (۲۰۱۸) هم طی تحقیقی با کمک مدل شش‌بعدی هافستد به مهم‌ترین عوامل موثر بر سبک یادگیری زبان‌آموزان از فرهنگ‌های مختلف اشاره می‌کند. وی تاکید می‌کند باید شاخص‌های مختلف فرهنگ عامه نظیر فردگرایی و جمع‌گرایی، فاصله قدرت و گرایش به دوره کوتاه- یا بلندمدت را برای پیشگیری از بروز مشکلات در فهم مطالب درسی جدی گرفت (Amiri 2018). مارتز-ایرنگارتینگر نیز در همین راستا بر این عقیده است که یادگیری فرایندی اجتماعی است که در آن نقش فرهنگ، بی‌بدیل است. به گفته این پژوهشگر ارائه تعریفی معنادار و قابل اجرا از فرهنگ یادگیری به دلیل وجود عوامل متعدد تاثیرگذار بر فرایند یادگیری، کار آسانی نیست. بر همین اساس به منظور مقایسه و ادغام تطبیقی فرهنگ‌های یادگیری با یکدیگر، باید موضوع را محدود کنیم تا مقایسه‌ها

انجام‌پذیر باشند (Martz-Irngartinger 2011).

مطالعه حاضر به بررسی عوامل بیوگرافی فرهنگی در کتاب‌های نسل نو آموزش زبان آلمانی به غیر آلمانی‌زبان‌ها با استفاده از نمونه یادگیرندگان ایرانی می‌پردازد. تا کنون پژوهشی در این زمینه انجام نشده است.

مبانی نظری

۱.۳. فرهنگ و سبک یادگیری

در رابطه با اهمیت پرداختن به تاثیر عوامل فرهنگی بر آموزش و یادگیری زبان، دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد. گروهی معتقدند سبک‌های یادگیری در مقابل محیط و فرهنگ خنثی هستند؛ به‌نحوی که می‌توان هر یک از این سبک‌ها را هنگام تدریس با موفقیت استفاده نمود، اما اگر همان سبک به‌طور نامناسب یا بسیار زیاد استفاده شود، می‌تواند یک مانع باشد (Ayati & Khoshdaman, 161). در واقع، برخلاف درک منسوخ که در درجه اول هر فرد به یک بافت جمعی منحصر به فرد اختصاص دارد، عضویت‌های جمعی متعددی در قالب فرافرهنگی وجود دارند. از این رو تمرکز بیش از حد بر یک سبک یا سنت یادگیری خاص، می‌تواند به‌عنوان عامل مخرب عمل کند (Grein, 13). درمقایله، عده‌ای دیگر عوامل موثر بیوگرافی فرهنگی و تأثیر بیرونی محیط اجتماعی بر فرد را غیرقابل انکار و توجه به آن را ضروری می‌دانند، زیرا فرهنگ پدیده‌ای جمعی، شامل تعدادی قوانین نانوشته اجتماعی یا همان برنامه‌ریزی جمعی ذهن است که اعضای یک گروه یا دسته مشخص را از سایر گروه‌ها متمایز می‌کند (Hofstede, 4).

سنت‌های یادگیری را می‌توان اساساً از جنبه‌های مختلف مورد بررسی و بحث قرار داد که از این جنبه‌ها می‌توان به اشکال زیر اشاره نمود:

- سبک وابسته به زمینه و مستقل از زمینه
- سبک‌های نیمکره راست و چپ غالب مغز
- سبک‌های عینی و انتزاعی
- سبک‌های برون‌گرا و درون‌گرا
- سبک‌های احساسی و فکری
- سبک‌های ادراکی (Hosseinfatemi & Pishghadam, 62-65)

تمام سبک‌ها در عین تنوع دارای یک نقطه اشتراک هستند: این‌که به تعداد فراگیران

سبک‌های یادگیری وجود دارد، اما تمایز در هر فرد نسبت به دیگری متفاوت است. به‌عنوان مثال در سبک وابسته به زمینه و مستقل از زمینه؛ فراگیران دارای سبک وابسته به زمینه، تمایل به کلاس‌های دستور و تجزیه دارند؛ اما افراد دارای سبک وابسته به زمینه، تمایل به شرکت و حضور در کلاس‌های دستوری و قانون-محور ندارند (Hos-seinifatemı & Pishghadam, 62). یا درباره سبک‌های عینی و انتزاعی، فراگیران کشورهای عربی، آسیایی و آمریکا بیشتر پیرو سبک عینی غالب، یعنی هنگام یادگیری نیازمند لمس کردن هستند؛ اما زبان‌آموزان دارای سبک انتزاعی، خود را بیشتر درگیر تئوری‌ها و زمینه‌های زبانی کرده و کمتر درگیر مسائل عملی یادگیری می‌شوند (Hos-seinifatemı & Pishghadam, 63). نتیجه این‌که آموزش و یادگیری تا حد زیادی تحت‌تاثیر فرهنگ و اندیشه‌های غالب هر جامعه هستند و در بستر فرهنگی و اجتماعی آن جامعه شکل می‌گیرند. بنابراین، میزان اثربخشی شیوه‌های آموزشی تنها با بررسی‌های آن در بستر فرهنگی-اجتماعی جامعه‌ای که آموزش در آن رخ می‌دهد، امکان‌پذیر می‌باشد (Ayati & Khoshdaman, 157). در واقع می‌توان معتقد بود، با توجه به نقش پررنگ فرهنگ در روند اجتماعی‌شدن، فراگیران یک کلاس آموزشی از قالب فرهنگی مشترکی برخوردارند که آن‌ها را به سمت پیروی از شیوه‌های یادگیری یکسان سوق می‌دهد (Yazdanbakhsh, 2018).

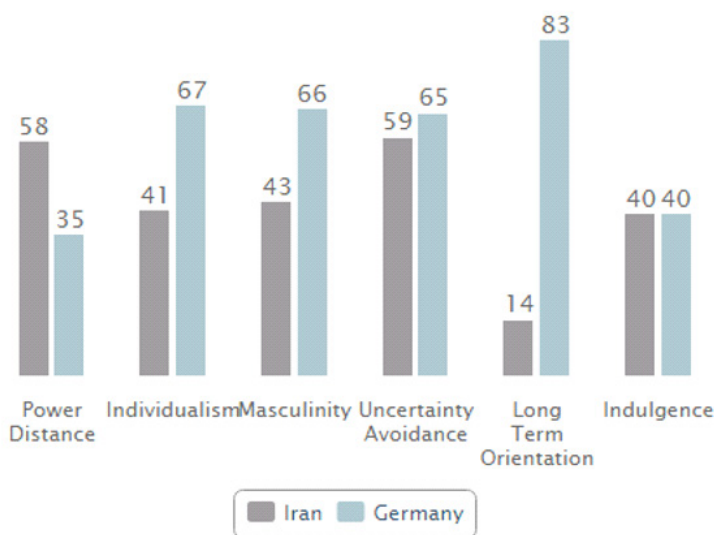
حال با توجه به هدف پژوهش، در ادامه به معرفی خصیصه‌های فرهنگ یادگیری در ایران و آلمان با کمک مدل فرهنگی شش‌بعدی هوفستده و تاثیر آن بر الگوهای یاددهی-یادگیری در آموزش می‌پردازیم.

۲.۳. فرهنگ و سبک یادگیری ایران و آلمان

مدل فرهنگی شش‌بعدی هوفستده، راهی برای درک فرهنگ یک کشور بر اساس ارزش‌ها و استانداردهای فرهنگی آن کشور است. این مدل می‌تواند چارچوب مفیدی نیز برای درک این‌که چگونه تفاوت‌های فرهنگی می‌تواند بر کیفیت آموزش تاثیر بگذارد، ارائه دهد. هوفستده برای انجام این کار شاخص‌های مختلفی را معرفی و کشورها را بر اساس ابعاد بین دو قطب، مرتب می‌کند تا بتواند آن‌ها را با یکدیگر مقایسه کند (Hofstede Insights/country). این شاخص‌ها عبارتند از:

- فاصله قدرت

- فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی
- مردخویی در مقابل زن‌خویی
- اجتناب از عدم قطعیت
- جهت‌گیری بلندمدت در مقابل کوتاه‌مدت
- لذت‌جویی در مقابل خویش‌نمندی (Raji, 3-6).

شکل ۱: ایران و آلمان از منظر مولفه‌های مدل شش بعدی هوفستد (Hofstede Insights/country)

Fig 1: The cultural dimensions according to Hofstede in a country comparison between Germany and Iran (Hofstede Insights/country)

فاصله قدرت: منظور از فاصله قدرت، معیار توزیع نابرابر قدرت در جامعه است (Hofstede 2006: 53). در فرهنگ‌های با فاصله قدرت زیاد، سلسله مراتب مورد تاکید است و بدین‌ترتیب روابط بین طبقاتی کاملاً رسمیت دارد (Labaf & Dalvi, 126). فاصله قدرت در ایران (۵۸) و بیشتر از آلمان (۳۵) است (Hofstede Insights/country comparison Iran vs. Germany Insights/country). در کشورهای با فاصله قدرت بیشتر، نقش آموزگار پررنگ‌تر از فراگیران است. از این‌رو، همواره شاهد رفتارهای منفعلانه در کلاس‌های

درس هستیم (2, Ishizahki). بر این اساس، استفاده از تمرین‌های فردی و مشارکتی، که در آن افراد با یکدیگر وارد بحث و تعامل می‌شوند، توصیه می‌گردد؛ زیرا این فعالیت‌ها می‌توانند یادگیری را فعال و از تفکر تحلیلی حمایت کنند (9, Reich).

معیارها:

- آیا تمرین‌های فردی که زبان‌آموز را به‌صورت فردی به‌چالش کشانند، در کتاب درسی ادغام شده‌اند؟
- آیا فعالیت‌های مشارکتی و کارهای گروهی که در آن زبان‌آموزان نظرات و دیدگاه‌ها را با یکدیگر تبادل و بحث کنند، در کتاب درسی ادغام شده‌اند؟

فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی

فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی، به تعیین نقش فرد در مقابل گروه می‌پردازد (Hofstede 2006: 53). انسان‌های فردگرا خودکفایی را ترجیح می‌دهند، درحالی که رفتار جمع‌گراها متناسب به روابط با دیگران است و نسبت به گروه تعهد نشان می‌دهند (Labaf & Dalvi, 126). ایران با شاخص ۴۱ جمع‌گراتر از آلمان، با شاخص ۶۷ است (Hofstede Insights/country comparison Iran vs. Germany Insights/country). در ایران آموزش به‌سبک سنتی، به‌عنوان رایج‌ترین شکل اجتماعی به‌کار گرفته می‌شود (Kauer & Noman 2015: 1796). از این رو، مهم است در آموزش ایرانی‌ها، اشکال اجتماعی مختلف معرفی و اجرا شوند.

معیار: آیا اشکال مختلف اجتماعی؛ مانند پلنوم، فعالیت تک‌نفره، فعالیت دونفره، فعالیت دونفره ضرب‌دوری، فعالیت گروهی و پروژه‌ها، در کتاب درسی ادغام شده‌اند؟

مردخویی در مقابل زن‌خویی

مردخویی در مقابل زن‌خویی به نقش اجتماعی اشاره دارد (Hofstede 2006: 161). در فرهنگ‌های با مردانگی بالا، رفتارهایی مانند اتکا به نفس و رقابت مهم هستند. برعکس، در فرهنگ‌هایی با مردانگی کم، تواضع و فروتنی ترجیح داده می‌شود (Labaf & Dalvi, 127). در جوامع با مردانگی کم، زبان‌آموزان تمایل دارند تا حد امکان سکوت کنند و به‌راحتی وارد گفت‌وگو نمی‌شوند و تنها زمانی صحبت می‌کنند که مستقیماً از آن‌ها پرسش شود (26, Ostovar Namaghi). بر اساس نمودار هوفستده ایران با شاخص ۴۳

نسبت به آلمان، کشوری با مردانگی کمتر شناخته می‌شود (Hofstede Insights/country) comparison Iran vs. Germany Insights/country). بر این اساس، زبان آموزان ایرانی غالباً محتاطانه رفتار و کمتر به صورت خودجوش صحبت یا اظهار نظر می‌کنند (Ostovar, 26 Namaghi). همچنین تحقیقات نشان می‌دهند که فعالیت‌های گروهی همراه با حرکت و فکر کردن، می‌توانند فرایند حفظ و به خاطر سپردن مطالب درسی را به طور واضح افزایش دهند و باعث تقویت مهارت‌های ارتباطی مانند صحبت کردن و اظهار نظر شوند (Dvořáková, 61).

معیار: آیا کتاب درسی حاوی تمرین‌های از شکل بازی، نقش‌آفرینی شبیه تئاتر و نمایش و پروژه‌های دسته‌جمعی هست؟

اجتناب از عدم قطعیت

پرهیز از عدم اطمینان به میزانی گفته می‌شود که یک فرهنگ خاص ترجیح می‌دهد از ابهام و روشی که برای فائق آمدن به عدم اطمینان اتخاذ می‌کند، دوری نماید (La-baf & Dalvi, 127). در فرهنگ‌هایی که پرهیز از عدم اطمینان یا ابهام‌گریزی بالا است، مقررات و دستوالعمل‌های از پیش تعیین شده ترجیح داده می‌شوند (Labaf & Dalvi, 127). در فرهنگ‌هایی با پرهیز از عدم اطمینان کمتر، وجود ابهام بیشتر قابل تحمل‌تر است و انعطاف‌پذیری بیشتر ترجیح داده می‌شوند (Labaf & Dalvi, 127). زبان آموزان در ایران (۵۹) و آلمان (۶۵) با شاخص نزدیک به هم، نه بیش از حد احساسی و حساس و نه بیش از حد آسان‌گیر هستند. نتیجه این که معیار خاصی را نمی‌توان از این بعد خاص، استخراج و معرفی نمود.

جهت‌گیری بلندمدت در مقابل کوتاه‌مدت

جهت‌گیری بلندمدت در مقابل کوتاه‌مدت یا به عبارت دیگر زمان‌مداری، اشاره به این نکته دارد که تا چه اندازه یک فرهنگ خاص به حال، گذشته و آینده توجه دارد (Labaf & Dalvi, 128). ایران با شاخص ۱۴ نسبت به آلمان به عنوان کشوری با جهت‌گیری کوتاه‌مدت شناخته می‌شود (Hofstede Insights/country comparison Iran vs. Germany Insights/country). یکی از استانداردهای اصلی جهت‌گیری کوتاه‌مدت، برخورد سخاوتمندانه با زمان است. به این صورت که فرد با آرامش با مشکلات برخورد می‌کند و در شرایط تاخیر و استرس، خونسرد باقی می‌ماند (Gorges, 101-102). جهت‌گیری کوتاه‌مدت در

آموزش، خود را به صورت تمایل به رویکرد آهسته به تدریس نشان می‌دهد. یعنی: یاددهی دقیق و صریح دستور زبان، معرفی قدم‌به‌قدم واژگان، تکرار زیاد و نیز استفاده از تمرین‌های تک‌نفره (44, Rösler). بنابراین، اثر آموزشی مناسب برای ایران باید دارای گام‌های آهسته با سطح پیشرفت گام‌به‌گام باشد و بهتر است به‌ویژه برای دستور زبان، تکرار پایه داشته باشد.

معیار:

- آیا کتاب درسی، سطح پیشرفت آهسته و گام‌به‌گام دارد؟
- آیا بعد از هر واحد، مطالب آموخته‌شده، از جمله دستور زبان زیاد تکرار می‌شوند؟

لذت‌جویی در مقابل خویشتن‌داری

لذت‌جویی در مقابل خویشتن‌داری، زیاده‌روی و تسلط و کنترل روی لذت بردن را در بر دارد (Meyer-Ross, 164). کشورهایی با سطح بالایی از تسلط، سخت‌کوشی را در اولویت قرار می‌دهند و به دنبال قوانین یا دستورالعمل‌هایی برای کمک به رسیدن به موفقیت هستند (4, Bachel). ایران و آلمان با شاخص ۴۰، دارای فرهنگی با درجه‌ی بالایی از تسلط هستند. از این رو، ارائه راهکار و نکات آموزشی برای یادگیری بهتر و تقویت حس امنیت در فراگیران، توصیه می‌شود:

معیار: آیا کتاب آموزشی حاوی نکات و راهکارهای آموزشی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی هست:

- راهکارهای یادگیری برای چهار مهارت (خواندن، شنیدن، نوشتن، صحبت کردن)
- راهکارهای یادگیری برای دستور زبان
- راهکارهای یادگیری برای واژگان
- راهکارهای یادگیری برای آشنایی با فرهنگ روزمره کشور زبان مقصد

جدول زیر با ارائه خلاصه‌ای از مطالب ارائه‌شده، امکان نگاهی اجمالی به مهم‌ترین معیارهای تعیین‌کننده برای تحلیل و سنجش عوامل بیوگرافی فرهنگی در کتاب‌ها و مواد آموزشی را در اختیار قرار می‌دهد:

جدول ۱. جدول معیارهای تعیین‌کننده برای تحلیل و سنجش عوامل بیوگرافی فرهنگی در کتاب‌های آموزشی

Table ۱. Catalog of criteria for the analysis of learning biographical factors in textbooks

معیار	بله	خیر
فاصله قدرت:		
آیا تمرین‌های فردی که زبان آموز را به صورت فردی به چالش بکشند، در کتاب درسی ادغام شده‌اند؟		
آیا فعالیت‌های مشارکتی و کارهای گروهی که در آن زبان‌آموزان نظرات و دیدگاه‌ها را با یکدیگر تبادل و بحث کنند، در کتاب درسی ادغام شده‌اند؟		
فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی		
آیا اشکال مختلف اجتماعی در کتاب درسی ادغام شده‌اند:		
پلنوم		
فعالیت تک‌نفره		
فعالیت دو نفره		
فعالیت دو نفره ضرب‌دوری		
فعالیت گروهی		
پروژه‌ها		
مردخویی در مقابل زن‌خویی		
آیا کتاب درسی حاوی تمرین‌های از شکل بازی، نقش‌آفرینی شبیه‌تئاتر و نمایش و پروژه‌های دسته‌جمعی هست؟		
جهت‌گیری بلندمدت در مقابل کوتاه‌مدت		
آیا کتاب درسی سطح پیشرفت آهسته و گام‌به‌گام دارد؟		

		آیا بعد از هر واحد، مطالب آموخته‌شده، از جمله دستور زبان زیاد تکرار می‌شوند؟
		لذت‌جویی در مقابل خویشتن‌داری
		آیا کتاب آموزشی حاوی نکات و راهکارهای آموزشی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی هست:
		راهکارهای یادگیری برای چهار مهارت (خواندن، شنیدن، نوشتن، صحبت کردن)
		راهکارهای یادگیری برای دستور زبان
		راهکارهای یادگیری برای واژگان
		راهکارهای یادگیری برای آشنایی با فرهنگ روزمره کشور زبان مقصد

۴. تحلیل اثرهای آموزشی

۱.۴. روش انجام پژوهش

پژوهش حاضر از نظر روش، تحلیلی به‌شمار می‌آید. اثر آموزشی *Starten* و *das Leben* و *wir* در سطح B₁، از نسل شش کتاب‌های آموزش زبان آلمانی به غیرآلمانی‌زبان‌ها، مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهند گرفت. دلیل اصلی انتخاب اثرهای آموزشی در B₁ این است که زبان‌آموزان در این مقطع سطح مقدماتی را پشت‌سر گذاشته و آماده ورود به دوره میانی و همچنین شرکت در آزمون‌های استاندارد بین‌المللی زبان آلمانی می‌شوند. بنابراین، مهم است که طی این دوره توانش‌های فردی مورد نیاز برای آشنایی با انواع تمرین و راه‌های رویارویی فردی با آن‌ها را به‌خوبی کسب کرده باشند (Amiri, 47).

خصیصه بارز کتاب‌های نسل ششم، توجه ویژه آن‌ها به گروه سنی، عادات و سنت‌های یادگیری فراگیران است که از کودکی با آن‌ها خو گرفته و با خود به محیط آموزشی آورده‌اند (Amiri, 47). از طرف دیگر، این کتاب‌ها سعی دارند با استفاده از تمرین‌های منحصربه‌فرد و نیز از طریق تکرار و استمرار، الگوهای جدید و منطبق با زبان مقصد را جایگزین الگوهای قدیمی کنند تا مغز بتواند بین محتوای جدید و از قبل ذخیره‌شده، ارتباط معنادار برقرار و اطلاعات تک‌کانالی را به اطلاعات چندکاناله تبدیل

کند (Amiri, 47).

۲.۴. ابزار تحقیق

در این تحقیق از جدول معیارهای تهیه‌شده توسط پژوهشگر، به‌عنوان ابزار تحقیق و تحلیل استفاده می‌شود. به این صورت که، *das Leben* و *Starten wir* در سطح B₁ مورد تجزیه و بررسی دقیق قرار گرفته و در آخر گفته خواهد شد:

- آیا کتاب‌های آموزشی نسل شش در اعمال شیوه‌های مرتبط با عوامل بیوگرافی فرهنگی، موثر عمل کرده‌اند؟
- کدام اثر می‌تواند با در نظر گرفتن عوامل بیوگرافی فرهنگی آلمانی‌آموزان ایرانی، انتخاب بهتری برای آموزش در ایران باشد؟

۳.۴. درباره اثر آموزشی

Das Leben، کتاب درسی برای آلمانی‌آموزان بزرگسال بدون دانش قبلی است. این اثر آموزشی در سه جلد کامل یا شش جلد فرعی-هر کتاب دو جلد- شامل کتاب کلاس و کتاب کار در دسترس است و تا سطح B₁ ادامه دارد. کتاب درس و کتاب تمرین از ۱۲ درس تشکیل شده‌اند. پس از هر سه درس، یک پلاتو وجود دارد که به‌صورت اختیاری توسط معلم قابل اجرا هستند (Kuhn, Funk, Eggeling & Weimann, 3).

Starten wir یک اثر آموزشی برای زبان عمومی آلمانی است که در سه جلد برای سطوح A₁، A₂ و B₁ بر اساس چارچوب مرجع مشترک اروپایی برای زبان‌ها تهیه و تدوین شده است. مشابه *Das Leben*، این کتاب نیز برای بزرگسالان جوان که در داخل و خارج از کشور مشغول یادگیری زبان آلمانی هستند، مناسب است. اولویت اصلی این کتاب، استفاده سریع و ساده از زبان در محل کار و اوقات فراغت است (Brüseke, Scheuerer & Scheuerer, 3).

تحلیل داده‌ها و بحث

در ادامه به تحلیل عوامل بیوگرافی فرهنگی آلمانی‌آموزان ایرانی در اثرهای آموزشی *Starten wir* و *Leben* می‌پردازیم:

فاصله قدرت:

آیا تمرین‌های فردی که زبان‌آموز را به صورت فردی به چالش بکشاند، در

Präsentationen sind ...

کتاب

a) Sehen Sie sich die Karikatur an und denken Sie an die schlechteste Präsentation, die Sie gesehen haben. Warum war sie nicht so gut? Was ging schief? Berichten Sie.

Die Präsentation hatte kein klares Ziel.

Der Referent hat nur Folien ...

Die Referentin hat zu leise ...

15 Folien in zwei Minuten – das war viel zu viel!

شکل ۲. تمرین‌های تک‌نفره و به‌چالش کشیدن موضوع (Das Leben) جلد چهارم،

(Kursbuch: 2022, 178)

Fig 2. Individual work with opinion justification (Das Leben Volume IV,

(course book: 2022, 178)

در تمرین بالا از Das Leben سعی شده هر زبان‌آموز به صورت فردی درباره تجربیات خود در خصوص بدترین ارائه‌ای که تا به امروز دیده، فکر کند، برای آن دلیل بیاورد و سپس آن را در کلاس درس گزارش بدهد.

12 Sie haben im Online-Gästebuch der Radiosendung *Gewalt auf der Straße* die folgende Meinung gefunden. Zu zweit. Lesen Sie und beantworten Sie die Fragen.

Eva Ich finde es schlimm, dass unsere Städte immer unsicherer werden. Früher war ich in Berlin auch spät abends noch mit der U-Bahn unterwegs. Das war kein Problem, auch für uns ältere Menschen nicht. Aber das hat sich leider total geändert, denn es gibt überall Gewalt und Streit. Wenn es dunkel ist, dann kann ich von der U-Bahn-Station nicht mehr alleine nach Hause gehen. Das ist zu gefährlich. Schade, denn in dieser Stadt fühle ich mich nicht mehr zu Hause!

1 Über welches Thema schreibt Eva?

3 Sind Sie mit dieser Meinung einverstanden?

2 Welche Meinung bringt sie zum Ausdruck?

4 Welche persönlichen Erfahrungen bringt sie ein?

13 Ja, das kann ich ... Schreiben und posten Sie Ihre Meinung. Schreiben Sie 80 Wörter.

Sagen Sie Ihre Meinung deutlich. → Ich bin wie Eva der Meinung, dass ... / Ich finde es schade, dass ...

Bringen Sie Argumente. → Wenn wir mehr Polizei hätten, ...

Benutzen Sie viele Konnektoren. → wenn ... dass ... als ... weil ...

شکل ۳. تمرین‌های تک‌نفره و به‌چالش کشیدن موضوع (Starten wir) جلد چهارم،

(Kursbuch: 2020, 85)

Fig 3. Individual work with opinion justification (Starten wir Volume IV,

course book: 2020, 85)

در این تمرین از *Starten wir* هم فراگیران پس از آشنایی با نظر اوا درباره خشونت در خیابان، موظفند دیدگاه فردی خود را در رابطه با این موضوع، به صورت واضح بیان کنند و برای آن دلیل بیاورند.

در مجموع، *Das Leben* در ۶۷ جایگاه و *Starten wir* در ۵۸ جایگاه از این نوع تمرین‌ها که هر زبان‌آموز به صورت فردی افکار، نظرات و دیدگاه شخصی خود را درباره موضوعی خاص به چالش می‌کشد، استفاده کرده است. شایان ذکر است که این سبک از تمرین‌ها با فرهنگ یادگیری زبان آموزان ایرانی، سازگار است و می‌توان نتیجه گرفت که *Das Leben* با تفاوت ناچیز در این زمینه، کتاب موثرتری برای زبان‌آموزان ایرانی است.

• آیا فعالیت‌های مشارکتی و کارهای گروهی که در آن زبان‌آموزان نظرات و دیدگاه‌ها را با یکدیگر تبادل و بحث کنند، در کتاب درسی ادغام شده‌اند؟

Nachhaltig Urlaub machen

Welchen Urlaub aus 1c) können Sie sich (nicht) vorstellen? Diskutieren Sie und begründen Sie Ihre Entscheidung. Die Redemittel helfen.

Wir haben uns für einen Urlaub bei einem Bergbauern entschieden, weil wir noch nie auf einem Bauernhof waren. Obwohl Valentina nicht gern früh aufsteht, kommt sie auch mit.

Urlaub mal anders

Berichten Sie in einem Blogbeitrag über einen Kurzurlaub, eine Städtereise, ... Was hat Sie begeistert, überrascht oder geärgert? **ODER** Schreiben Sie einen Kommentar zu einem Blogbeitrag in 1c) und fragen Sie nach weiteren Informationen, die Sie interessieren.

شکل ۴: تمرین‌های مشارکتی و به چالش کشیدن موضوع (*Das Leben*) جلد چهارم،

(Kursbuch: 2022, 65)

Fig 4. Work in groups with opinion justification (*Das Leben* Volume IV,

(course book: 2022, 65

در این تمرین از *Das Leben* زبان‌آموزان پس از آشنایی با انواع تعطیلات، نظر شخصی خود را که کدام تعطیلات را بیشتر می‌پسندند، در قالب کار گروهی و مشارکتی با یکدیگر به اشتراک می‌گذارند و برای آن دلیل می‌آورند. سپس آن را به صورت گزارشی در

وبلاگ با دیگران به اشتراک می‌گذارند. درضمن، نظرات و پرسش‌های شخصی خود را نیز در این زمینه بیان می‌کنند.

9 Ja, das kann ich ... Zu zweit. Bereiten Sie eine Präsentation zum Thema „Haustiere“ vor.

Nennen Sie Vor- und Nachteile. *Ein Vorteil / Nachteil von Haustieren ist, dass ...
Ein weiterer Vorteil / Nachteil ...*

Geben Sie ein Beispiel. *Ich habe die persönliche Erfahrung gemacht, dass
ein Haustier sehr wichtig / ein Problem sein kann ...*

Und Ihre Meinung? *Meiner Meinung nach ...*

10 Üben Sie die Präsentation zu zweit. Dann präsentieren Sie im Kurs.

- ♦ In meiner Präsentation geht es um das Thema ...
- ♦ Ich möchte heute direkt zu den Vor- und Nachteilen kommen ...

شکل ۵. تمرین‌های مشارکتی و به‌چالش کشیدن موضوع (Starten wir) جلد چهارم، (Kurs-) (buch: 2020, 59)

Fig 5. Work in groups with opinion justification (Starten wir Volume IV, (course book: 2020, 59)

در تمرینی مشابه از Starten wir فراگیران باید به‌صورت دونفره یا گروهی ارائه‌ای درباره حیوانات خانگی آماده کنند و با ذکر مثال درباره نقاط مثبت و منفی آن، با یکدیگر بحث و نظر شخصی خود را نیز بیان کنند. در ادامه، از آن‌ها خواسته می‌شود ارائه خود را در کلاس درس اجرا نمایند.

به‌طور کلی، Das Leben در ۱۱۶ جایگاه و Starten wir در ۷۳ جایگاه تمریناتی را به‌کار برده‌اند که در آن‌ها زبان‌آموزان فرصت بیان و به‌چالش کشیدن افکار، دیدگاه و نظرات خود و یکدیگر را به‌صورت دونفری یا در گروه داشته باشند. از این‌رو، می‌توان گفت که Das Leben در این زمینه موفق‌تر از Starten wir عمل کرده است.

فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی

آیا اشکال مختلف اجتماعی در کتاب درسی ادغام شده است:

- پلنوم
- فعالیت تک‌نفره
- فعالیت دونفره

- فعالیت دونفره ضربدری
- فعالیت گروهی
- پروژه‌ها

Geografische Karte von Europa

1 Erasmus+

a) Was ist das und wer macht mit? Überfliegen Sie die Seite. Formulieren Sie Hypothesen.

● Ich glaube, Erasmus+ ...

● Mit Erasmus+ kann man doch ... oder?

b) Lesen Sie die Infografik. Prüfen Sie Ihre Hypothesen und berichten Sie.

2 Wer sich bewegt, bewegt Europa!

a) Lesen Sie die Zeilen 1–27 im Magazinartikel. Welche Informationen sind neu?

b) Alexander, Marta, Alisha oder Guido? Wählen Sie ein Porträt. Sammeln Sie Orte, Tätigkeiten und Tipps. c) Berichten Sie. Ihr Partner / Ihre Partnerin notiert. Vergleichen Sie Ihre Porträts und ergänzen Sie gemeinsam Ihre Notizen.

d) Erklären Sie das Motto von Erasmus+.

3 Argumente für Erasmus+. Sammeln Sie und diskutieren Sie, welche drei Argumente die wichtigsten sind.

4 Welches Erasmus+ Land passt zu mir?

a) Machen Sie den Test. Partner*in A fragt, Partner*in B antwortet.

b) Lesen Sie die Auswertung und berichten Sie, was man in dem Land machen kann.

c) Passt das Ergebnis? Sagen Sie, warum das Land (nicht) zu Ihnen passt.

● Ich weiß nicht. Da ist es im Winter kalt, aber ...

● Ich habe noch nie über ... nachgedacht, aber ...

● Ich habe schon gehört, dass ...

5 Vier Wochen oder ein Semester im Ausland – ist das etwas für Sie? Kommentieren Sie.

● Ich finde das besonders attraktiv, weil ...

● Ich möchte (auch / auf gar keinen Fall) ...

● So lange weg von zu Hause – das geht gar nicht!

فعالیت گروهی

فعالیت دوتایی ضربدری

پایام

شکل ۶. اشکال مختلف اجتماعی (Das Leben) جلد چهارم، (Kursbuch: 2022, 11)

Fig 6. Social forms (Das Leben Volume IV, course book: 2022, 11)

همان‌طور که در تصویر مشاهده می‌شود، تمرین بالا از Das Leben شامل انواع اشکال اجتماعی برای اجرا در کلاس درس است.

Wetter, Sport und Extreme

1 Alle im Kurs. Sehen Sie das Foto an. Wie ist das Wetter?

2 Hören Sie und ordnen Sie zu.

○ 1 ● Was ist das denn? Hörst du das? ○ Es hagelt.

○ 2 ♦ Vorsicht! Es ist total glatt. ○ Ja, ich glaube, es friert.

○ 3 ♦ Ist das windig! Und der Himmel wird ganz schwarz. ○ Ja, es kommt ein Sturm.

3 Wie ist Ihre Stimmung, wenn das Wetter wie auf dem Foto ist? Stellen Sie sich in Gruppen auf und sprechen Sie.

Gruppe 1 ☺ = gute Stimmung ♦ Ich finde es wunderbar, wenn es draußen ...

○ Ja, ich auch. Ich liebe es, wenn ...

Gruppe 2 ☹ = schlechte Stimmung ♦ Ich bin traurig, wenn ...

○ Und ich fühle mich einsam und allein, wenn ...

5 Zu zweit. Ordnen Sie die Fotos den Strophen zu. Es gibt mehr als eine Möglichkeit. Diskutieren Sie.

پایام

فعالیت فردی

فعالیت گروهی

شکل ۷. اشکال مختلف اجتماعی (Starten wir) جلد چهارم، (Kursbuch: 2020, 45)

Fig 7. Social forms (Sarten wir Volume IV, course book: 2020, 45)

تمرین‌های بالا از Starten wir نیز نشان‌دهنده به‌کارگیری انواع اشکال اجتماعی در این اثر آموزشی می‌باشد. در مجموع، می‌توان گفت هر دو اثر آموزشی در تمامی صفحات خود از انواع اشکال اجتماعی برای اجرای فعالیت کلاسی به‌طور واضح استفاده کرده‌اند.

مردخویی در مقابل زن‌خویی

آیا کتاب درسی حاوی تمرین‌های از شکل بازی، نقش‌آفرینی شبیه تئاتر و نمایش و پروژه‌های دسته‌جمعی هست؟

7 Würmer-Geschichten

a) Aus dünnem Papier, aus buntem Stoff, aus weicher Wolle, aus ... Basteln Sie mit Ihrer Partnerin / Ihrem Partner zwei Würmer.

b) Beschreiben Sie, was Sie für Ihren Wurm gebraucht haben.

Ich habe eine Schere, eine Socke, ...

c) Was erleben die Würmer im Urlaub / beim Sport / im Theater / ...? Denken Sie sich eine Geschichte aus. Notieren Sie Stichwörter, zeichnen oder gestalten Sie die Szenen. Machen Sie dann vier bis fünf Fotos.

d) Zeigen Sie die Fotos und erzählen Sie Ihre Geschichte.

Puh, ganz schön heiß heute!

شکل ۸. تمرین‌های حاوی بازی، تئاتر، نمایش و پروژه‌های دسته‌جمعی (Das Leben) جلد چهارم، (Kursbuch: 2022, 153)

Fig 8. Exercises with games, theatre, acting and projects (Das Leben Volume IV, course book: 2022, 153)

در تمرین بالا از Das Leben زبان‌آموزان باید به‌همراه شریک خود در گروه، با کاغذ و پشم نرم دو عدد کرم درست کرده و شرح دهند برای ساختن کرم‌ها از چه وسایلی استفاده کردند. در پایان، توضیح دهند که کرم‌ها هنگام تعطیلات چه کردند و داستانی را در این زمینه خلق و آن را توضیح دهند.

9 Ja, das kann ich ... Spielen Sie das Kennenlern-Bingo

- Nehmen Sie Ihr Buch und die Fragen aus 8 und gehen Sie im Kursraum umher. Fragen Sie und notieren Sie die Namen.
- Sie haben drei Namen waagrecht →, drei Namen senkrecht ↓ oder drei Namen diagonal ↘? Dann rufen Sie „Bingo“.

شکل ۹. تمرین‌های حاوی بازی، تئاتر، نمایش و پروژه‌های دسته‌جمعی (Starten wir) جلد چهارم، (Kursbuch: 2020, 11)

Fig 9. Exercises with games, theatre, acting and projects (Starten wir Volume IV, course book: 2020, 11)

در این تمرین از Starten wir نیز فراگیران با کمک جدولی در کلاس بازی می‌کنند تا یکدیگر را بهتر بشناسند؛ به این صورت که در کلاس راه می‌روند و به شکل ضربدری از هم با عباراتی نظیر «.. بیشتر از یک زبان صحبت می‌کند» یا «.. فرزند دارد» سوال می‌پرسند. در آخر، هر کس که سه نام به صورت افقی، عمودی یا مورب دارد، اعلام برنده شدن می‌کند.

در مجموع، Das Leben و Starten wir هر دو در ۱۱ جایگاه، یعنی به صورت میانگین در هر درس از یک بازی یا تمرین‌های به شکل تئاتر و نمایش استفاده کرده‌اند.

جهت‌گیری بلندمدت در مقابل کوتاه‌مدت

- آیا کتاب درسی سطح پیشرفت آهسته و گام‌به‌گام دارد؟
 - Starten wir و Das Leben هر دو کتاب‌هایی با سطح پیشرفت آهسته و گام‌به‌گام است. هر دو دارای سه جلد آموزشی هستند و هر جلد از دوازده بخش تشکیل شده است.
 - آیا بعد از هر واحد، مطالب آموخته‌شده، از جمله دستور زبان زیاد تکرار می‌شوند؟
- تمام درس‌ها در Das Leben از دوازده صفحه تشکیل شده‌اند. پلاتوهای آموزشی به‌شکل تمرین، بازی، ادبیات و فیلم بعد از هر سه درس، فرصت دوره و تکرار مطالب آموخته‌شده را فراهم می‌کنند؛ به این منظور که فراگیران به تمام اهداف آموزشی کتاب درسی دست یافته و بر آن‌ها مسلط شوند (Kuhn, Funk, Eggeling & Weimann 2022: 3).

شکل ۱۰. پلاتوها به شکل تمرین، بازی، ادبیات و فیلم (Das Leben) جلد چهارم، (Kursbuch: 2022, 5)

Fig 10. Plateaus in the form of exercises, games, literature and films (Das Leben Volume IV, course book: 2022, 5)

تمام درس‌ها در Starten wir دارای نه صفحه هستند و با یک بخش دو صفحه‌ای به نام «Grammatik Xpress» شامل نمای کلی دستور زبان، تمرین و تکرار برای کار در کلاس و خانه به پایان می‌رسند. در آخر هر درس، بخشی به نام «Xtra Lesen» وجود دارد که درس را به صورت موضوعی و با توجه به نوع متن کامل می‌کند (Brüske, Scheuerer & Scheuerer 2020: 3).

Grammatik Xpress

mehr Übungen im Arbeitsbuch und online

IN / AUF + DATIV

شکل ۱۱. «Grammatik Xpress» شامل نمای کلی دستور زبان و تمرین برای کار در کلاس و خانه (Starten wir) جلد چهارم، (Kursbuch: 2020, 74)

Fig 11. “Grammatik Xpress” with grammar overviews and exercises for (work in class and at home (Starten wir Volume IV, course book: 2020, 74

Xtra Lesen

Meine Stadt, meine Wohnung Couchsurfing

شکل ۱۲. «Xtra Lesen» (Starten wir) جلد چهارم، (Kursbuch: 2020, 76)
(Fig 12. „Xtra Lesen“) Starten wir Volume IV, course book: 2020, 76

علاوه بر این، هر دو اثر آموزشی دارای کتاب کار به همراه تعداد زیادی تمرین هستند که فرصت تکرار، به ویژه مطالب دستوری را فراهم می آورند. از این رو، می توان گفت با توجه به سنت زبان آموزی آلمانی آموزان ایرانی، Das Leben و Starten wir هر دو موارد مناسبی برای آموزش زبان در ایران به شمار می روند.

لذت جویی در مقابل خویشتن داری

آیا مواد آموزشی، حاوی راهکارهای آموزشی زیادی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی هستند:

- راهکارهای یادگیری برای چهار مهارت (خواندن، شنیدن، نوشتن، صحبت

کردن)

- راهکارهای یادگیری برای دستور زبان
- راهکارهای یادگیری برای واژگان
- راهکارهای یادگیری برای آشنایی با فرهنگ روزمره کشور زبان مقصد

:h einmal. Schreiben Sie die Nachfragen und kurze

Lerntipp

Verben immer mit Präposition und Kasus lernen:
achten auf + Akkusativ.

e Ihre Angaben in b) und sprechen Sie mit.

شکل ۱۳. راهکار آموزشی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی (Das Leben) جلد چهارم،
(Kursbuch: 2022, 83)

(Fig 13. learning tips (Das Leben Volume IV, course book: 2022, 83

در این قسمت از Das Leben مشاهده می‌شود کتاب آموزشی راهکاری را برای یادگیری
بهتر افعال، حروف اضافه و جنس دستوری اسم بعد از فعل معرفی کرده است.

TIPP

Lesen Sie vor dem Hören die Aufgaben ganz
genau und unterstreichen Sie Schlüsselwörter,
die für die Lösung hilfreich sein können.

شکل ۱۴. راهکار آموزشی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی (Starten wir) جلد چهارم،
(Kursbuch: 2020, 92)

(Fig 14. learning tips (Starten wir Volume IV, course book: 2020, 92

در این بخش از Starten wir به زبان آموز توصیه می‌شود به منظور موفقیت بیشتر در
مهارت شنیدن، قبل از انجام تمرین، کلمه‌های کلیدی را نشانه‌گذاری تا با کمک آن‌ها بتواند
پاسخ درست را راحت‌تر شناسایی کند.

در مجموع، Das Leben در ۱۴ تمرین و Starten wir در ۱۳ تمرین، از نکات یادگیری

به‌عنوان توصیه برای فراگیری بهتر زبان آلمانی به‌عنوان زبان خارجی استفاده کرده‌اند که می‌توانند نقش موثری در ایجاد انگیزه یادگیری آلمانی آموزان ایرانی ایفا کنند.

نتایج تحلیل عوامل بیوگرافی فرهنگی در اثرهای آموزشی *Das Leben* و

Starten wir

شکل ۱۵. خلاصه نتایج تجزیه و تحلیل از اثرهای آموزشی *Das Leben* و *Starten wir*
Fig 15. Summary of the results of the analysis of the Text books “Das Leben” and *Starten wir*”.

نتایج نشان دادند که:

- *Das Leben* در زمینه استفاده از تمرین‌های تک‌نفره و مشارکتی برای به‌چالش کشیدن نظرات و عقاید فردی زبان‌آموزان، با تفاوت جزئی بهتر از *Starten wir*، عمل کرده است.
- هر دو اثر آموزشی در تمامی صفحات از تمام اشکال مختلف اجتماعی، از جمله کار فردی، دونفره، گروهی و پلنوم به‌خوبی استفاده کرده‌اند.
- هر دو کتاب دارای سطح پیشرفت آهسته و گام‌به‌گام هستند.
- هر دو کتاب با تفاوت جزئی ۱۴ (*Das Leben*) به ۱۳ (*Starten wir*) راهکارهای آموزشی متعددی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی (خواندن، شنیدن، نوشتن، صحبت کردن و نیز دستور زبان و واژگان) معرفی کرده‌اند.
- هر دو کتاب علاوه‌بر توجه کافی به عوامل بیوگرافی فرهنگی در ایران، فرصت آشنایی و رویارویی با تنوع سنت‌های یادگیری در سایر فرهنگ‌ها را نیز فراهم کرده‌اند. بر اساس نتایج به‌دست آمده، می‌توان گفت که هر دو اثر آموزشی با در نظر گرفتن عوامل بیوگرافی فرهنگی در ایران، گزینه‌ای مناسب برای آلمانی‌آموزان ایرانی محسوب می‌شوند. به‌نظر می‌رسد هر دو کتاب در زمینه معرفی راهکارهای آموزشی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی، تا حدی ضعیف عمل کرده‌اند. از این‌رو توصیه می‌شود، مدرسان در صورت به‌کارگیری این کتاب‌ها در ایران نسبت به تکمیل راهنمایی‌ها و نکات کمک‌کننده برای یادگیری بهتر زبان‌آموزان، دقت بیشتری نمایند.

نتیجه‌گیری

مقاله حاضر تلاشی بود در جهت بررسی و تحلیل عوامل بیوگرافی فرهنگی در کتاب‌های نسل شش برای آلمانی‌آموزان ایرانی. در این پژوهش، پس از تبیین مبانی نظری درباره اهمیت عوامل بیوگرافی فرهنگی هنگام یاددهی و یادگیری زبان آلمانی، به معرفی معیارهای تعیین‌کننده برای انتخاب اثر آموزشی مناسب برای فراگیران ایرانی با کمک مدل شش‌بعدی هوفستده پرداختیم. نتایج حاکی از آن بودند که هر دو کتاب با در نظر گرفتن تمام معیارها، گزینه‌ای مناسب برای آموزش زبان آلمانی در ایران هستند. حتی *Das Leben* در مواردی با تفاوت جزئی، موفق‌تر از *Starten wir* عمل کرده است. هر دو کتاب در زمینه معرفی راهکارهای آموزشی برای فراگیران نیاز به تکمیل دارند و باید مدرسان حتماً به این نکته توجه کنند. در آخر، هر دو کتاب علاوه بر در نظر گرفتن عوامل بیوگرافی فرهنگی در ایران، فرصت آشنایی و رویارویی زبان‌آموزان با سنت‌های مختلف یادگیری در سایر فرهنگ‌ها، از جمله کشورهای آلمانی‌زبان را نیز فراهم آورده است. نتایج نشان دادند که کتاب‌های درسی نسل شش تا حد زیادی دربرگیرنده نکات موثر برای آشنایی با عوامل بیوگرافی و شناخت انواع سبک‌های فردی هستند؛ در صورت وجود کمبودهایی در زمینه معرفی راهکارهای آموزشی برای یادگیری عناصر مختلف زبانی (چهار مهارت اصلی، دستور زبان و واژگان) باید مدرسان تلاش بیشتری برای تکمیل و معرفی نکات آموزشی کمک‌کننده برای آلمانی‌آموزان ایرانی، کنند. لازم به ذکر است که می‌توان از نتایج این پژوهش نه‌تنها برای بررسی عوامل بیوگرافی فرهنگی برای آلمانی‌آموزان در ایران، بلکه آموزش سایر زبان‌های خارجی به زبان‌آموزان ایرانی نیز استفاده نمود.

تشکر و قدردانی

خاطر نشان می‌شود در فرایند تحقیق و تقریر این مقاله، از حمایت مالی هیچ نهاد و سازمانی استفاده نشده است.

Investigation of Cultural Factors in Sixth-generation Textbooks for German as a Foreign Language

Anita Amiri¹

Abstract

Introduction: The present study aims to investigate the importance of cultural-biographical factors in sixth-generation DaF textbooks. Foreign language teaching is seen as the central place of encounter between at least two cultures, and this can sometimes lead to misunderstandings and communication problems in language learning. Therefore, it makes sense to view each group of learners as an independent, albeit very small, culture. When creating textbooks, the new textbooks must be designed and compiled based on the learning needs of language learners. Therefore, taking into account the age group, learning habits and traditions of the learning group is one of the most important goals of foreign language didactics. The important research question is now: Why is it important to pay attention to the cultural-biographical factors of the learning group when conceiving and designing textbooks? And to what extent was this taken into account when creating sixth-generation textbooks, especially for Iranian DaF learners?

state of research

This research aims to examine the factors of cultural biography in foreign language teaching, and so far many research papers have been published in this area. On the one hand, some believe that the implementation of pedagogical learning objectives is only effective if teachers can ensure the integration of the cultural-biographical factors of the learning group into foreign language lessons. On the other hand, others believe that generalizations should be avoided in teaching and teachers should not draw strict boundaries between learners from different cultures. Some research says that there is no uniform learning culture, but that

1. Assistant Professor of German Language and Literature. Shahid Beheshti University. Tehran.Iran.

there are just as many people, learning styles, content, weaknesses, and strengths. Given the specific impact of everyday culture on learning styles, it is also necessary to develop teaching methods that take into account the different cultural dimensions such as individualism and collectivism, power distance, and short- or long-term orientation. Ultimately, it is only through interaction with different cultures that it is possible to know the criteria of learning biographical factors and to benefit from them and improve learning outcomes.

Methodology

To achieve the research goal, this work follows an analytical method. Two textbooks "Life" and "Let's Start" at the B1 level are analyzed using the criteria catalog created by the researcher.

- Criterion 1: Are there exercises in the textbook that promote the learner's critical thinking?
- Are different social forms integrated into the textbook?
- Criterion 3: Are there exercises in the textbook that awaken the learner's emotions and motivation to continue learning?
- Criterion 4: Does the progression correspond to the learning group?
- Criterion 6: Are there learning tips in the textbook that also address learning strategies?

The results showed the following:

1. Life is a better textbook than Let's Get Started because it uses partner and group work exercises to challenge students' individual opinions and beliefs.
2. Both textbooks used different social forms, including individual, partner, rotational, and group work.
3. Both textbooks have a slow and flat progression.
4. In both textbooks, with a slight difference from 14 (Life) to 13 (Let's Start), different learning tips are introduced for learning different language elements such as grammar and vocabulary.

5. Both textbooks not only show sufficient attention to the cultural-biographical factors of Iranian learners but also offer the opportunity to get to know and engage with the diversity of learning traditions in other cultures.

Conclusion: The results indicate that the sixth-generation textbooks have largely taken the cultural biographical factors of Iranian learners into account and they enable German learners in Iran to encounter and engage with learning traditions of other countries and cultures. For this reason, it can be said that both textbooks are suitable for teaching German as a foreign language in Iran. Results have also shown that both textbooks were sometimes poorly used in the area of introducing didactic learning tips for learning various language elements. Therefore, it is recommended that if teachers want to use these textbooks in Iran, they should be more careful in completing the study tips.

Keywords: “Teaching”, “Culture”, “Style”, “Language Learner”, “Iranian”

References

- Amiri, Anita (2023). The pronunciation training and learning the phonetic rules in German textbooks of the sixth generation. *Journal of Foreign Language Research*, 12 (4), 39-58.
- Amiri Anita (2022) The Use of the Fine Arts in Foreign Language Teaching for Improving the Speaking Skills of German Learners. *LRR* 2023, 13 (6) :39-64
- Amiri, Anita (2018): Authentizität und Wertkonflikte. *Lehrwerke für den Iran*. Aachen: Shaker.
- Ayati, Mohsen & Khoshdaman, Sedigheh (2012): Kultur, Curriculum und Lernstile. 7(26), 149-172.
- Bachel, D. (2005): Autonomes Lernen – In Theorie und Praxis, available at: http://www.g-daf-es.net/salamanca_auf_deutsch/projekt/db2.pdf, last accessed on 28.06.2023.
- Bräuer, Ch. & Kernen, N. (2019): Aufgaben- und Lernkultur im Deutschunterricht. Theoretische Anfragen und empirische Ergebnisse der Deutschdidaktik. Berlin: Peeter Lang.
- Brüseke, R./Scheuerer, J./ Scheuerer, S. (2020): *Starten wir*. München: Hueber.
- Dvořáková, G. (2011): Didactic games in foreign language teaching. Brno: Diploma thesis at the Masaryk University in Brno.
- Fahrenwald, C. (2011): Erzählen im Kontext neuer Lernkulturen. Eine bildungstheoretische Analyse im Spannungsfeld von Wissen, Lernen und Subjekt. Wiesbaden: VS Verlag.
- Firuzabadi, Said & Amiri, Anita (2010): Kultur, Sprache und Didaktik. *Zeitschrift für Kulturwissenschaften der Universität Teheran „Barg Farhang“*. 21, 103-111.

- Gorges, M. (2016): *Business-Knigge Iran: Mit interkultureller Kompetenz zum Erfolg im Iran-Geschäft*. Wiesbaden: Springer Gabler.
- Grein, M. (2019): *Die Methode des Fremdsprachenlernens? – Berücksichtigung von Lernstilen und Einflussfaktoren als Fachkompetenz*. In: *Kompetenzen in DaF/DaZ*. Ed. Ersch. Ch. Berlin: Frank & Timme, 69-102.
- Hofstede, G. (2006): *Lokales Denken, globales Handeln: interkulturelle Zusammenarbeit und globales Management*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Hofstede, G. (no year): *Hofstede Insights, country comparison, Iran vs. Germany*, available at: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison-tool?countries=germany,iran>, the last one Accessed 09.07.2023.
- Hosseinfatemi, Azar & Pishghadam, Reza (2008): *Die Rolle der Kultur in wahrnehmungsbezogenen Lernstilen*. 1(41), 59-73.
- Ishizaki, AMS (2007): *“Power distance in the EFL/ESL classroom”* Available at: <https://www.birmingham.ac.uk/documents/college-artslaw/cels/essays/language-teaching/sishizakipowerdistanceessaymod1t0607.pdf>, last accessed on 09.07.2023.
- Kauer, A./Noman, M. (2015): *„Exploring classroom Practices in collectivist cultures Through the Lens of Hofstede’s Model“*. In: *The Qualitative Report*, 20/2015, 1794–1811, available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/51086738.pdf>, accessed on 06.07.2023.
- Kuhn, Ch., Funk, H., Eggeling, R., Weimann, G. (2022): *Das Leben*. Berlin: Cornelsen.
- Kraler, Ch. (2021): *Lernkulturen Zur Einführung und zum Weiterdenken*. Verfügbar unter: <https://www.uibk.ac.at/ils/mitarbeiter/christian-kraler/papers/lern-kulturen2021.pdf>. Letzter Zugriff am 24.05.2023, accessed on 05.07.2023.
- Labaf, Hassan & Dalvi, Mohammadreza (2016): *Indigenes Management*:

Herausforderungen und Lösungen. Management studies i Development and evolution. 44(43). 113-137.

- Martz-Irngartinger, A. (2011): Lernkulturen. Verstehen – erfassen – vergleichen. Theoretische Entwicklung eines Konzepts zur Operationalisierung von Lernkultur und dessen praktische Umsetzung anhand der Gegenüberstellung studentischer Lernkulturen in Deutschland, Finnland und Rumänien. München: Ludwig-Maximilians-Universität München. Doktorarbeit.
- Meyer-Ross, KK/Haubold, AK/Hähnlein, M./Leisenberg, A./Falkowski, D. (2014): "Cultivate intercultural business partnerships". In: Management skills in medium-sized companies: Basic knowledge and tools for practical implementation. Ed. Haubold, AK/Gonschorek, T./Gestring, I./Sonntag, R./Weth, R. Wiesbaden: Springer Gabler, 161-173.
- Ostovar Namaghi, SA / Safaee, SE / Sobhanifar, A (2015): "The Effect of Shyness on English Speaking Scores of Iranian EFL learners". In: Journal of literature, languages and linguistics, 12/2015, 22-27, available at: https://www.researchgate.net/publication/333357064_The_Effect_of_Shyness_on_English_Speaking_Scores_of_Iranian_EFL_learners, accessed 23.06.2023.
- Raji, Saman (2018): Kontrastiv Vergleich der Nationalkultur verschiedener Länder der Welt aus der Perspektive des sechsdimensionalen Kulturmodells von Hofstede, Available at: <https://www.sid.ir/paper/898809/fa#downloadbottom>, last accessed on 28.06.2023.
- Reich, K. (2010): "„Partnerarbeit“". In: Reich, K. (ed.). Method pool, available at: <http://methodpool.uni-koeln.de/download/partnerarbeit.pdf>, last access on 09.07.2023
- Rösler D. (2012): Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung. Stuttgart u.a.: Metzler.
- Schart, M./Legutke, M. (2012): Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. Berlin: Langenscheidt.

- Yazdanbakhsh, Ali Asghar (2017): Lernkultur und kulturelles Lernen. Available at: <https://www.sid.ir/paper/898190/fa>. last accessed on 28.06.2023.